

Školský poriadok

OBSAH

ÚVOD

I. VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

1. Organizácia školského roka a vyučovania
2. Práva a povinnosti žiakov
3. Žiakom je prísne zakázané

II. ĎALŠIE ZÁSADY SPRÁVANIA ŽIAKOV

1. Správanie žiakov na vyučovaní
2. Správanie žiakov počas prestávok

III. HODNOTENIE A KLASIFIKÁCIA

IV. DOCHÁDZKA DO ŠKOLY A UVOĽŇOVANIE Z VYUČOVANIA

V. VÝCHOVNÉ OPATRENIA

VI. MIMORIADNE OPATRENIA (v prípade vyhlásenia mimoriadnej situácie, zatvorenia škôl a pod.)

VII. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

VIII. Prílohy

1. **Príloha č. 1** k Školskému poriadku pre viacdnňové akcie organizované školou (lyžiarske výcvikové kurzy, Kurzy ochrany života a zdravia, školské exkurzie, plavecký kurz a iné)
2. **Príloha č. 2** k Školskému poriadku - Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní
3. **Príloha č. 3** k Školskému poriadku - Pravidlá ospravedlňovania neprítomnosti žiaka vo výchove a vzdelávaní na strednej škole.

ÚVOD

Gymnázium Jána Papánka na Vazovovej ul. č. 6 v Bratislave je výberovou školou, v ktorej sa žiaci rozhodli študovať dobrovoľne. Z toho vyplýva, že sú povinní riadiť sa jej pravidlami a vnútorným poriadkom. Hlavným cieľom Gymnázia Jána Papánka je zabezpečiť kvalitný výchovno-vzdelávací proces, vytvárať a sústavne zlepšovať podmienky pre efektívne, podnetné a príjemné využitie času, ktorý strávia žiaci v škole.

Škola vo vzťahu k žiakom, pedagogickým i nepedagogickým zamestnancom dodržiava Deklaráciu práv dieťaťa, Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd a príslušné legislatívne normy.

Na základe § 153 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov riaditeľka Gymnázia Jána Papánka vydáva tento Školský poriadok, ktorý upravuje najmä podrobnosti o

- výkone práv a povinností žiakov a ich zákonných zástupcov v škole,
- prevádzke a vnútornom režime školy,
- podmienkach na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a ich ochrany pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou alebo násilím,
- podmienkach nakladania s majetkom, ktorý škola spravuje.

I. VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

1. Organizácia školského roka a vyučovania.

a) Školský rok sa začína 1. septembra a končí sa 31. augusta nasledujúceho kalendárneho roka.

b) Vyučovanie v škole sa riadi platným rozvrhom hodín, ktorý sú povinní rešpektovať všetci žiaci a zamestnanci školy.

c) Časový rozvrh vyučovacích hodín pre žiakov:

Vyučovacia hodina	Začiatok hodiny	Koniec hodiny
1.	8.00	8.45
2.	8.55	9.40
3.	9.50	10.35
4.	10.55	11.40
5.	11.50	12.35
6.	12.45	13.30
7.	13.40	14.25
8.	14.35	15.20

d) Budova školy sa otvára každý vyučovací deň ráno o 7:30 hod. a zatvára sa o 8:00 hod. Žiaci, ktorí majú prvú vyučovaciu hodinu a nedostavia sa do budovy pred 8.00, počkajú pred budovou, bude im umožnené vstúpiť do budovy o 8.10 hod. a bude evidovaný ich neskorý príchod na vyučovanie. Budova školy je od 8:00 hod do 12:35 hod. uzavretá počas vyučovacích hodín i prestávok. Žiakom nie je dovolené v tomto čase svojvoľne opúšťať budovu školy.

e) Po skončení svojho vyučovania žiak opustí budovu školy, nezdržiava sa v priestoroch tried alebo šatní. V prípade, že navštevuje v škole popoludní záujmový krúžok alebo jazykovú školu, môže počkať vo vestibule školy.

f) Žiaci a zamestnanci školy sa pri vstupe do budovy/odchode z budovy evidujú elektronicky žiackym/učiteľským preukazom s čipom. Všetky ostatné osoby sa zapisujú do zošita návštev na recepcii/vrátnici. Zamestnanec vrátnice kontaktuje telefonicky učiteľa, za ktorým návšteva ide. Poslucháči alebo iné osoby, ktoré sa pohybujú po budove opakovane v dlhšom období, dostanú evidenčnú kartičku s označením.

g) Žiakom sa neodporúča (len na vlastnú zodpovednosť) nosiť do školy väčšiu sumu peňazí a cenné predmety.

h) Počas prestávok majú žiaci k dispozícii automaty s občerstvením a pitnú fontánku vo vestibule školy, nezdržiavajú sa v šatniach.

i) Všetky požiadavky žiakov, ktoré si vyžadujú potvrdenie riaditeľstva školy, si žiaci vybavujú prostredníctvom svojich triednych učiteľov. Potvrdenie o návšteve sa vydáva po overení na vrátnici školy. Úradné hodiny vedenia školy sú počas školského roku vždy v pondelok od 13:00 hod. do 16:00 hod. a vo štvrtok od 12:00 hod. do 15:00 hod.

2. Práva a povinnosti žiakov

Práva a povinnosti žiakov a rodičov/zákonných zástupcov upravuje Školský zákon, ďalšia platná legislatíva a základné dokumenty týkajúce sa ľudských práv a práv detí.

Školský poriadok osobitne upravuje výkon niektorých práv a povinností žiakov.

Práva žiakov:

a) Žiak má právo prostredníctvom Žiackej rady predkladať pripomienky, podnety, návrhy, opatrenia. Svojich zástupcov v Žiackej rade si volia z kandidátov, ktorí sa o zvolenie uchádzajú. Žiacka rada komunikuje s vedením školy a Radou školy.

b) Žiak má právo na zdôvodnenie klasifikácie pri ústnom i písomnom skúšaní. Nie je bez predchádzajúceho dohovoru s učiteľom dovolené zhotovovať kópie písomných prác.

c) Žiak si slobodne vyberá voliteľné predmety súlade so svojimi možnosťami, záujmami a záľubami v rozsahu stanovenom ŠkVP. Zmenu voliteľného predmetu povoľuje riaditeľka školy na základe písomnej žiadosti len v určenom termíne do konca školského roka. Po určenom termíne zmena nie je možná.

d) Žiak má právo využívať priestory školy v súlade s vnútorným poriadkom školy, rozvrhom vyučovania a zásadami BOZP a PO. Do odborných učební, telocvične a laboratórií vstupujú žiaci len v sprievode učiteľa.

Povinnosti všetkých žiakov:

Žiak je povinný:

a) dochádzať do školy a na akcie školy pravidelne a včas,

- b) v škole sa prezúvať do prezuviek (nie do obuvi, ktorú používa na hodiny telesnej výchovy) a dodržiavať základné pravidlá hygieny a prevencie proti chorobám,
- c) správať disciplinovane, zdvorilo a slušne, rešpektovať pokyny zamestnancov školy a správať sa v škole i mimo nej tak, aby robil česť sebe, svojej rodine aj škole,
- d) chrániť pred poškodením zariadenie a majetok školy, učebnice, učebné pomôcky a iné vybavenie, za prípadné poškodenie neopatrnou manipuláciou alebo zámerne nesú žiaci osobnú zodpovednosť a škodu nahradia, poškodenie nahlási neodkladne triednemu učiteľovi,
- e) konať vždy tak, aby neohrozoval svoje zdravie a bezpečnosť, ako aj zdravie a bezpečnosť ďalších osôb;
- f) riadne ospravedlniť svoju neprítomnosť na vyučovaní.

Osobitné povinnosti týždenníkov (alebo iných žiakov poverených triednym učiteľom):

- a) pred príchodom vyučujúceho na hodinu pripraviť čistú tabuľu.
- b) hlásiť neprítomnosť žiakov na začiatku každej vyučovacej hodiny.
- c) nahlásiť vedeniu školy neprítomnosť učiteľa na hodine po 10 minútach.
- d) starať sa o čistotu tabule a dozerať na čistotu a poriadok v triede po skončení vyučovacej hodiny,
- e) hlásiť triednemu učiteľovi poškodenie inventára v triede.

3. Žiakom je dôrazne ZAKÁZANÉ:

- a) fajčiť (akýkoľvek druh cigarety alebo cigary) alebo užívať akýkoľvek druh tabakových výrobkov (žuvací tabak a pod.) v priestoroch školy a školského areálu, ako aj pri činnostiach organizovaných školou mimo nej (v súlade so zákonom o ochrane nefajčiarov),
- b) používať hrubé a vulgárne výrazy,
- c) prinášať do školy alebo na činnosti organizované školou alkoholické nápoje a iné zdraviu škodlivé látky a používať ich v škole alebo pri činnostiach organizovaných školou,
- d) prinášať, prechovávať a používať zbrane a iné predmety ohrozujúce život a zdravie seba a iných v škole, aj na akciách mimo školy,
- e) manipulovať s vybavením a majetkom školy alebo učebnými pomôckami a predmetmi používanými pri vyučovaní bez vedomia vyučujúceho, prípadne vedenia školy,
- f) vychádzať z budovy školy a opúšťať areál školy počas vyučovania bez pedagogického dozoru alebo priepustky podpísanej triednym učiteľom, zastupujúcim triednym učiteľom alebo vedením školy,
- g) správať sa agresívne (slovne alebo fyzicky) voči spolužiakom alebo zamestnancom gymnázia,
- h) používať počas vyučovacej hodiny mobilný telefón prípadne iné digitálne prípadne iné zariadenia bez výslovného pokynu či povolenia vyučujúceho.

- **Príma – Kvarta: Mobilné a iné digitálne zariadenia žiakov ostávajú počas celého vyučovacieho dňa odložené a vypnuté v taške alebo skrinke.**
- **1.ročník/Kvinta – až posledný ročník štúdia (Kvinta až V.A): žiaci môžu používať mobilné telefóny a iné digitálne zariadenia iba počas prestávok.**

ch) akékoľvek slovné zastrašovanie, fyzické a psychické násilie a akákoľvek činnosť, ktorá môže spôsobiť psychickú alebo fyzickú ujmu na zdraví; propagovať alebo šíriť násilie, rasizmus a iné druhy intolerancie a xenofóbie.

i) poškodzovať školský majetok, je zakázané písanie, kreslenie po laviciach a stoličkách, vyrývanie do lavíc ako aj hojdanie sa na stoličkách, akékoľvek poškodzovanie lavíc, stoličiek, skríň a iného školského majetku je závažným porušením školského poriadku.

II. ĎALŠIE ZÁSADY SPRÁVANIA ŽIAKOV

1. Správanie žiakov na vyučovaní

a) Počas celého vyučovania žiaci rešpektujú pokyny vyučujúceho, správajú sa slušne a tak, aby ich účasť na vyučovaní bola efektívna a príjemná pre nich aj pre ostatných žiakov. Organizácia vyučovacej hodiny je v kompetencii jednotlivých učiteľov.

b) Na školských exkurziách, kurzoch a iných akciách školy organizovaných mimo budovy školy sa žiaci riadia aj osobitnými pokynmi vyučujúcich a prílohou k školskému poriadku. Bez ich súhlasu sa nevzdávajú od ostatných žiakov alebo z určeného miesta.

2. Podmienky účasti žiakov na nepovinných/dobrovoľných akciách

a) Žiak sa môže zúčastniť akcie, ktorá je nepovinná ak splní nasledujúce všeobecné, ako aj špecifické podmienky podľa predmetovej komisie, ktorá zastrešuje akciu:

b) Všeobecné podmienky:

- Žiak nesmie mať v období predchádzajúcom akcii (v polroku) znížený stupeň klasifikácie správania.
- Žiak musí dosiahnuť v predchádzajúcom klasifikačnom období (polrok) predchádzajúcemu akcii priemer známok do 2,5 vrátane.
- Žiak sa musí aktívne zúčastňovať aj na povinných aktivitách v rámci predmetov.
- Žiak nesmie mať vysokú absenciu na vyučovaní.

c) Učiteľ môže obmedziť účasť na dobrovoľnej (nepovinnej) akcii organizovanej školou žiakovi, ktorý porušuje školský poriadok, má vysokú absenciu na vyučovaní alebo jeho študijné výsledky sú nepostačujúce.

III. HODNOTENIE A KLASIFIKÁCIA

Zásady hodnotenia a klasifikácie prospechu a správania žiakov upravuje Zákon č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

- a) Záznamy o prospechu a správani žiaka aj o jeho dochádzke na vyučovanie sú evidované na internetovej žiackej knižke (IŽK). Rodič/zákonný zástupca žiaka sa informuje o prospechu a správani žiaka aj počas konzultačného dňa a triedneho aktívu rodičov. V prípade potreby si dohodne osobné stretnutie s vyučujúcim počas zverejnených konzultačných hodín.
- b) Podmienky hodnotenia a klasifikácie jednotlivých predmetov stanovuje predmetová komisia predmetu, sú prerokované a odsúhlasené pedagogickou radou na začiatku školského roka a zverejnené na stránke školy.
- c) Kópie písomných prác sa nevydávajú, rodič (zákonný zástupca) má právo požiadať o nahliadnutie počas konzultácie.
- d) Ak sa žiak nezúčastnil na písomnom teste, učiteľ nie je povinný umožniť mu jeho dopísanie; žiak môže byť preskúšaný inou formou.
- e) Ak nie je možné z vážnych dôvodov žiaka klasifikovať v riadnom termíne, žiak/zákonný zástupca žiaka písomne požiada riaditeľku školy o predĺženie klasifikačného obdobia.
- f) Ak žiak alebo zákonný zástupca žiaka má pochybnosti o správnosti klasifikácie na konci klasifikačného obdobia, môže najneskôr do 3 pracovných dní odo dňa vydania vysvedčenia/výpisu z vysvedčenia požiadať riaditeľku školy o komisionálne skúšanie.
- g) Žiaci, ktorí majú na konci 2. polroku školského roka nedostatočný prospech najviac z dvoch povinných predmetov, môžu požiadať riaditeľku školy o vykonanie opravných skúšok.
- h) V prípade, že sa žiaci nedostavia na opravné, resp. komisionálne skúšky bez závažného ospravedlnenia, klasifikujú sa z daného vyučovacieho predmetu stupňom prospechu nedostatočný.
- i) U žiakov, ktorí v plnení povinnej školskej dochádzky neprospievajú alebo dlhodobo dosahujú slabý prospech, môže riaditeľka školy rozhodnúť o preradení žiaka na základnú školu počas plnenia povinnej školskej dochádzky v zmysle § 5 ods. 4 písm. h) zákona NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

IV. DOCHÁDZKA DO ŠKOLY A UVOLŇOVANIE Z VYUČOVANIA

- a) Žiak je povinný svoj príchod a odchod zo školy vždy evidovať elektronicky (prostredníctvom žiackeho preukazu). V prípade, že nemá pri sebe žiacky preukaz, zapíše sa na vrátnici – recepcii školy. Prípadnú stratu žiackeho preukazu nahlási čo najskôr tajomníčke školy.
- b) **Žiak prichádza do školy včas** tak, aby bol na začiatku vyučovania na svojom mieste v triede a mal pripravené veci potrebné na vyučovanie, t.j. najneskôr 5 minút pred začiatkom vyučovania.
- c) Žiaci môžu opustiť školu v priebehu vyučovania len na základe **písomnej žiadosti rodičov v absenčnom hárku so súhlasom triedneho učiteľa** (zastupujúceho triedneho učiteľa), ktorým sa preukáže na vrátnici.
- d) V prípade neprítomnosti žiaka na vyučovaní zákonný zástupca žiaka zadá žiadosť o ospravedlnenie cez Dochádzku v aplikácii EduPage najneskôr do 24 hodín od začiatku

absencie s uvedením dôvodu. Absenciu v trvaní maximálne 5 vyučovacích dní za sebou môže ospravedlniť rodič (zákonný zástupca) žiaka. Pri dlhšej absencii je potrebné predložiť potvrdenie od lekára. Škola môže žiadať o doručenie lekárskeho potvrdenia aj pri kratších absenciách, ak sa opakujú.

- e) Plnoletý žiak sa v zmysle školského zákona ospravedlňuje sám, vyššie uvedeným spôsobom aj v zmysle **prílohy č. 3**.
- f) Pravidlá ospravedlňovania neprítomnosti žiaka na vyučovaní sú uvedené v **prílohe č. 3** k školskému poriadku.

V. VÝCHOVNÉ OPATRENIA

Výchovnými opatreniami sú pochvaly, iné ocenenia a opatrenia na posilnenie disciplíny žiakov.

a) Pochvalu alebo iné ocenenie môže udeliť žiakom triedny učiteľ alebo riaditeľ školy, prípadne iná organizácia.

b) Žiakom možno v prípade previnenia voči školskému poriadku uložiť niektoré z týchto opatrení:

- napomenutie triednym učiteľom,
- pokarhanie triednym učiteľom,
- pokarhanie riaditeľom školy,
- znížená známka zo správania.

c) Ak žiaci splnili povinnú školskú dochádzku, môže im riaditeľka školy po prerokovaní v pedagogickej rade uložiť:

- podmienené vylúčenie,
- vylúčenie,

VI. MIMORIADNE OPATRENIA

(v prípade vyhlásenia mimoriadnej situácie, zatvorenia škôl a pod.)

V čase mimoriadnej situácie (napr. v súvislosti s pandémiou a pod.) upravujú podmienky a priebeh výchovy a vzdelávania, vstupu do budovy a pohybu po nej, účasti na rôznych formách dištančného vzdelávania a pod. osobitné aktuálne pokyny a nariadenia riaditeľky školy vydávané v zmysle pokynov MŠ SR. Žiaci, ich zákonní zástupcovia i všetci zamestnanci školy sú povinní sa nimi riadiť.

VII. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

1. Tento školský poriadok pre žiakov bol vypracovaný na základe Zákona o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Organizačného poriadku Gymnázia Jána Papánka a Pracovného poriadku pre zamestnancov Gymnázia Jána Papánka.
2. Školský poriadok bol prerokovaný na pedagogickej rade a predložený Rade školy a Žiackej rade.

3. Tento Školský poriadok pre žiakov Gymnázia Jána Papánka nadobúda účinnosť **1. septembra 2025**.

4. S obsahom školského poriadku sa zoznámia žiaci na triednickej hodine a ich rodičia (zákonní zástupcovia) na prvom triednom aktíve. Oboznámenie potvrdia podpisom.

5. Súčasné znenie ŠP je záväzné pre všetkých žiakov v celom areáli školy a na všetkých školských akciách mimo nej.

V Bratislave 01.09. 2025

PaedDr. Gabriela Barčiaková, PhD.
riaditeľka školy

VIII. PRÍLOHY

Príloha č. 1

Príloha k Školskému poriadku pre viacdnňové akcie organizované školou (lyžiarske výcvikové kurzy, Kurzy ochrany života a zdravia, školské exkurzie, plavecký kurz a iné)

Povinnosti žiakov – účastníkov akcie

Žiak – účastník akcie je povinný:

- Riadiť sa pokynmi pedagogického dozoru a inštruktorov.
- Dodržiavať denný režim určený vedúcim kurzu (budiček, nástup na výcvik, oddych, večierka,...).
- Pravidelne sa zúčastňovať výcviku podľa pokynov inštruktora. O uvoľnení žiaka z výcviku môže rozhodnúť len príslušný inštruktor a spravidla na základe odporúčania lekára.
- Počas výcviku sa zdržiavať s určenou skupinou. Opustiť skupinu či miesto výcviku môže len so súhlasom inštruktora.
- V čase osobného voľna sa zdržiavať v ubytovni alebo na inom určenom mieste podľa pokynov triedneho učiteľa alebo vedúceho kurzu.
- Po večierke sa zdržiavať vo svojej izbe, zachovávať nočný pokoj a nerušiť ostatných účastníkov kurzu.
- Správať sa tak, aby nespôsobil škodu alebo zranenie sebe ani iným účastníkom kurzu.
- Dodržiavať ubytovací poriadok, správať sa tak, aby nepoškodil zariadenie a majetok ubytovne.
- Starat' sa o svoju výstroj a osobné veci.
- Dodržiavať Školský poriadok, ktorý platí aj počas akcií organizovaných školou mimo budovy školy.
- **Na akciách organizovaných školou je prísne zakázané prinášať, prechovávať, poskytovať a užívať návykové látky (alkohol, tabakové výrobky, drogy).**
- Prípadné porušenie Školského poriadku (vrátane prílohy pre viacdnňové akcie organizované školou) bude prerokované pedagogickou radou a potrestané podľa závažnosti.

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní

Článok 1

Všeobecná časť

Pri dodržiavaní zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní škola a školské zariadenie postupuje podľa Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní (ďalej len „Štandardy“), ktoré vydáva MŠVVaM SR a ich znenie je súčasťou prílohy školského poriadku.

Štandardy sú základné pravidlá, princípy a postupy predchádzania a eliminácie segregácie vo výchove a vzdelávaní. Ich uplatňovanie prispieva k dodržiavaniu princípov výchovy a vzdelávania

podľa školského zákona v školách a školských zariadeniach. Vychádzajú z ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa:

Článok 2 ods. 1: Zabezpečiť práva ustanovené týmto Dohovorom každému dieťaťu nachádzajúcemu sa pod ich jurisdikciou bez akejkoľvek diskriminácie podľa rasy, farby pleti, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného, etnického alebo sociálneho pôvodu, majetku, telesnej alebo duševnej nespôsobilosti, rodu a iného postavenia dieťaťa alebo jeho rodičov alebo zákonných zástupcov.

Článok 2 ods. 2: Urobiť potrebné opatrenia na to, aby bolo dieťa chránené pred všetkými formami diskriminácie alebo trestania, ktoré vyplývajú z postavenia, činnosti, vyjadrených názorov alebo presvedčenia jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo členov rodiny.

Článok 3 ods. 1: Záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Článok 29 ods. 1: Výchova a vzdelávanie dieťaťa má smerovať k:

- a) rozvoju osobnosti dieťaťa, jeho jedinečných daností a duševných a fyzických schopností v ich najvyššej možnej miere;
- b) rozvíjaniu úcty k ľudským právam a základným slobodám a k zásadám zakotveným v Charte Organizácie Spojených národov;
- c) rozvíjaniu úcty k rodičom, k vlastnej kultúrnej, jazykovej a hodnotovej identite a k hodnotám krajiny, v ktorej dieťa žije i k hodnotám krajiny svojho pôvodu a k iným kultúram
- d) príprave dieťaťa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti v duchu porozumenia, mieru, znášanlivosti, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi všetkými národmi, etnickými, národnostnými a náboženskými skupinami a osobami domorodého pôvodu;
- e) rozvíjaniu úcty k prírodnému prostrediu.” (31)

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie sú rozpracovaním a realizáciou praktickej časti Metodickéj príručky desegregácie vo výchove a vzdelávaní (32).

Štandardy v prepojení na metodickú príručku napomáhajú naplneniu princípu „zákazu všetkých foriem diskriminácie a obzvlášť segregácie“ (33). Segregáciu vo výchove a vzdelávaní definuje školský zákon nasledovne: „konanie alebo opomenutie konania, ktoré je v rozpore so zásadou

rovnakého zaobchádzania podľa osobitného predpisu^{2a}) a v dôsledku ktorého dochádza alebo by mohlo dôjsť k priestorovému, organizačnému alebo sociálnemu vylúčeniu skupiny detí a žiakov alebo účastníkov výchovy a vzdelávania alebo k ich oddelenému vzdelávaniu okrem vzdelávania poskytovaného v súlade s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná^{2b}) pri uplatňovaní práv národnostných menšín na výchovu a vzdelanie v jazyku príslušnej národnostnej menšiny a pri vytváraní podmienok na vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením alebo nadaním a žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo s nadaním so zohľadnením ich vôle a záujmov a vôle a záujmov ich zákonných zástupcov, ak je účasť na takom vzdelávaní voliteľná a zodpovedá úprave podmienok výchovy a vzdelávania podľa tohto zákona, osobitne pre výchovu a vzdelávanie na rovnakom stupni vzdelania.“ (34)

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní sa týkajú všetkých oblastí, ktoré upravuje školský poriadok podľa školského zákona (Zákon č. 245/2008 Z. z., § 153 ods. 1):

- výkon práv a povinností žiakov a ich zákonných zástupcov v škole, pravidlá vzájomných vzťahov a vzťahov s pedagogickými zamestnancami a ďalšími zamestnancami školy,
- prevádzka a vnútorný režim školy,
- podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí a žiakov a ich ochrany pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou alebo násilím,
- podmienky nakladania s majetkom, ktorý škola alebo školské zariadenie spravuje, ak tak rozhodne zriaďovateľ.

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní definujeme ako Štandardy postojov a hodnôt a Štandardy vyplývajúce z definície segregácie vo výchove a vzdelávaní.

Článok 2

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní

Štandardy postojov a hodnôt

Základným predpokladom pre úspešné zavedenie štandardov, ktoré zabezpečia proces prevencie, či odstraňovania segregácie vo výchove a vzdelávaní je zásadný posun v oblasti postojového a hodnotového nastavenia, kultivácie verejného diskurzu a medziľudských vzťahov všetkých aktérov vzdelávania, ktorí prichádzajú na pôde škôl do kontaktu so žiakmi a poslucháčmi.

Spoločnosť 21. storočia potrebuje občanov, ktorí majú také hodnoty, postoje, schopnosti, poznanie a kritické myslenie, aby mohli fungovať ako demokratickí a interkultúrne kompetentní občania. Postojové a hodnotové štandardy sú definované na základe kľúčových ukazovateľov (deskriptorov), ktoré boli vytvorené Radou Európy v dokumente Referenčný rámec kompetencií pre demokratickú kultúru (35). Deskriptory sú popisy a vysvetlenia týkajúce sa konkrétneho žiadúceho správania všetkých aktérov vo vzdelávaní:

- Zaobchádzať so všetkými ľuďmi bez rozdielu s rešpektom,
- Vyjadrovať úctu všetkým bez rozdielu a vnímať rozmanitosť ako príležitosť a prínos pre školu pri príprave a realizovaní aktivít výchovno-vzdelávacieho procesu.
- Vyjadrovať druhým ľuďom uznanie ako rovnocenným ľudským bytostiam.
- Rešpektovať ľudí rôzneho vierovyznania.
- Rešpektovať ľudí, ktorí majú odlišné politické názory.
- Prejavovať záujem spoznať presvedčenia, hodnoty, tradície a pohľady druhých ľudí na svet.
- Dávať priestor druhým ľuďom na vyjadrenie sa.

- Preukázať prebratie zodpovednosti za svoje skutky.
- Ospravedlniť sa, pokiaľ niekomu ublížim.
- Vyjadrovať vôľu a záujem spolupracovať a pracovať s druhými ľuďmi na presadzovaní spoločných záujmov.

Štandardy vyplývajúce z definície segregácie vo výchove a vzdelávaní:

- Škola a školské zariadenie pri uplatňovaní Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vypracuje Plán uplatňovania Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní a využíva Metodickú príručku desegregácie vo výchove a vzdelávaní vydanú Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR (36).

a) Štandardy priestorovej desegregácie:

- Do všetkých priestorov školy alebo školského zariadenia, určených pre žiakov alebo poslucháčov, je umožnený rovný (nediskriminačný) prístup všetkým žiakom a poslucháčom. Škola alebo školské zariadenie nemá priestory a budovy vyhradené pre jednotlivé skupiny žiakov vytvorené za účelom ich vylučovania alebo neprípustného oddeľovania na základe ktoréhokoľvek chráneného dôvodu uvedeného v antidiskriminačnom zákone (37).
- Škola alebo školské zariadenie v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu využíva priestory, ktoré spĺňajú normy stanovené regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva, pričom výchovno-vzdelávací proces žiadnej zo skupín neprebíha v priestoroch, ktorých kvalita je výrazne rozdielna oproti iným priestorom.
- Ak má škola alebo školské zariadenie v jednotlivých vekových kohortách zastúpenie žiakov rôzneho etnického, národného alebo sociálneho pôvodu, farby pleti alebo iného chráneného dôvodu podľa antidiskriminačného zákona, má vytvorené triedy, v ktorých je vyvážené zastúpenie žiakov alebo poslucháčov týchto skupín.

b) Štandardy organizačnej desegregácie:

- Škola alebo školské zariadenie má nastavenú organizáciu školského vyučovania a denný program tak, aby nedochádzalo k vylučovaniu a neprípustnému oddeľovaniu niektorej skupiny žiakov a poslucháčov (38).
- Všetky skupiny žiakov školy a školského zariadenia majú stanovené rovnaké vzdelávacie štandardy, na základe ktorých pedagogickí zamestnanci, odborní zamestnanci a ďalší zamestnanci vytvárajú učebné osnovy školského vzdelávacieho programu. Úpravy je možné realizovať len u žiakov, ktorým to určuje individuálny vzdelávací program (39), individuálny učebný plán (40) alebo poskytnuté podporné opatrenia (41).
- Všetky skupiny žiakov a poslucháčov majú umožnený rovný prístup k materiálno-technickému vybaveniu, učebným materiálom a iným vzdelávacím pomôckam výchovno-vzdelávacieho procesu prislúchajúcemu danému ročníku alebo stupňu vzdelávania.
- Škola alebo školské zariadenie je povinné využiť všetky dostupné prostriedky, nástroje a metódy, aby umožnila prístup ku vzdelávaniu v maximálnej miere všetkým skupinám žiakov aj v prípade krízových udalostí v škole (42). Po ukončení krízovej udalosti je škola povinná realizovať príslušné podporné opatrenia na kompenzáciu prípadných výpadkov vo výchove a vzdelávaní, ktoré nemohli byť v maximálnej miere riešené počas krízovej situácie.

c) Štandardy sociálnej desegregácie

- Škola alebo školské zariadenie využíva potrebné a dostupné inkluzívne podporné opatrenia

na podporu sociálneho začlenenia žiakov a poslucháčov a vytváranie pozitívnej podporujúcej sociálnej klímy v škole a školskom zariadení, ktorá prispieva k destigmatizácii a odstraňovaniu stereotypov a predsudkov.

- Škola alebo školské zariadenie organizuje a podporuje programy neformálneho vzdelávania a mimoškolské aktivity smerujúce k vytvoreniu priaznivej sociálnej klímy a interkultúrneho porozumenia v rámci školy alebo školského zariadenia, medzi žiakmi ako aj rodičmi.
- Škola alebo školské zariadenie prijíma, vzdeláva a vychováva všetky skupiny žiakov a poslucháčov podľa platných právnych predpisov bez vylučovania a neprípustného oddeľovania na základe akéhokoľvek chráneného dôvodu uvedeného v antidiskriminačnom zákone.
- V škole alebo školskom zariadení neexistujú procesy, postupy a usporiadania (ani na úrovni tried), ktoré vylučujú alebo neprípustne oddeľujú skupiny žiakov alebo poslucháčov na základe akéhokoľvek chráneného dôvodu uvedeného v antidiskriminačnom zákone.
- Škola alebo školské zariadenie umožňuje všetkým skupinám žiakov a poslucháčov, aby sa pre napĺňanie a rozvoj svojho potenciálu zapájali do aktivít a súťaží, ktoré sama organizuje, alebo sú škole a školskému zariadeniu sprostredkované, a aktívne ich k tomu motivuje a podporuje.
- Škola alebo školské zariadenie pri hodnotení žiakov alebo poslucháčov nekoná diskriminačne len na základe ich príslušnosti k niektorej sociálnej alebo etnickej skupine alebo iného chráneného dôvodu podľa antidiskriminačného zákona.

Poznámky:

2a a 2b znejú: „2a) Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov. 2b) Dohovor proti diskriminácii vo vzdelávaní (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky č. 276/2024 Z. z.). Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 317/2010 Z. z.).“

31 Dohovor o právach dieťaťa (OSN, 1989) In Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 104/1991 Z. z.

32 Metodická príručka desegregácie vo výchove a vzdelávaní (MŠVVaŠ SR, 2023)

33 § 3 písm. f) zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon)

34 § 2 písm. ai) zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon) – účinnosť nadobúda 1. 1. 2025.

35 Referenčný rámec kompetencií pre demokratickú kultúru bol vytvorený v roku 2018 Radou Európy, ktorej členským štátom je od roku 1993 aj SR. Pre SR má status odporúčania pri vytváraní vzdelávacích stratégií a metodík na podporu demokratickej kultúry, ľudských práv a sociálnych kompetencií.

36 Metodická príručka desegregácie vo výchove a vzdelávaní (MŠVVaŠ SR, 2023)

37 Chránené dôvody podľa antidiskriminačného zákona sú charakteristiky ľudí, úzko spojené s ich dôstojnosťou a identitou, ktoré nesmú byť zneužitú pre neprípustné rozdielne zaobchádzanie s nimi. Sú to: „pohlavie, náboženské vyznanie alebo viera, rasa, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotné postihnutie, vek, sexuálna orientácia, manželský stav a rodinný stav, farba pleti, jazyk, politické alebo iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, majetok, rod alebo iné postavenie alebo dôvod oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti“ § 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z.

38 § 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z. (antidiskriminačný zákon)

39 § 7a zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon)

40 § 26 zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon)

41 § 145a zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon)

42 Podrobné informácie ku krízovým udalostiam na školách sú dostupné na webovom sídle ministerstva.